

VOS

Inhoud

I	7
II	19
III	71
IV	125
V	225
Epiloog	255
Verantwoording en dankwoord	277
Bibliografie	279
Discografie	280

I

*Maar laat mij nog iets weten,
je mag mij niet vergeten
Ik leef onder de sterren
die jij ziet aan de hemel
Laat mij nog iets weten,
je mag mij niet vergeten*

Gorki – ‘Tijdbom’ (van het album *Vooruitgang*)

Het was nieuwslezeres Martine Tanghe van de vrt die het Vlaanderen vertelde. En haar stem, gewend om het meest vreselijke en verdrietige nieuws aan het volk mee te delen, brak.

Luc De Vos. Gorki. Gent. Tweeënvijftig. Overleden. In zijn werkappartement, om de hoek bij zijn huis.

Een volledig land in rouw verklaren; het is doorgaans een schromelijke overdrijving. Maar wat de dood van Luc De Vos de dagen erna leek los te maken, laat weinig andere termen toe dan nationale rouw. Zo diep zat het verdriet en zo diep zat blijkbaar de liefde voor Luc De Vos.

In Wallonië en Nederland was het een kort bericht op de cultuurpagina, in Vlaanderen was het voorpaginanieuws van alle kranten.

Net nadat zijn moeder was overleden. En op de veertiende verjaardag van zijn zoon Bruno. Bijna te tragisch voor toeval. Dus waren er speculaties. Drank? Drugs? Zelfmoord? Twee dagen later, op maandag, kwam er uitsluitsel. Luc was overleden aan 'acuut falen van een aantal vitale organen', een woordcombinatie die nog nooit iemand had gehoord.

Er was verdriet, massaal verdriet, en de wens daar uiting aan te geven. Zowel bij intellectuelen die daar de woorden voor hadden,

als bij het volk dat het zwijgend deed. Het volk van wie hij de held was, het volk dat het gevoel had een dierbare bekende verloren te zijn, al hadden ze Luc wellicht nooit gesproken en kenden ze hem alleen van zijn liedjes of van televisie.

Luc verenigde beide werelden, zoveel werd duidelijker dan ooit. Hij was de volkse intellectueel. Had zich uit een arbeidersmilieu omhooggewerkt, gelezen en geschreven, maar was er tegelijkertijd altijd onderdeel van blijven uitmaken.

Misschien maakten de paradoxen die hij in zich verenigde hem zo herkenbaar voor veel mensen. Hij was preuts, maar wierp vanaf zijn podium plectrums in decolletés. Hij schreef een volledig nummer over Kylie Minogue, maar kon ook Houellebecq citeren. Hij voerde Sartre op in zijn liedjes, maar de hoofdpersonen daarin droegen vrijwel altijd namen uit de volkswijk: Johnny, Eddie en Bartje. Hij was een linkse conservatief. Of misschien correcter: een conservatieve progressieveling. Een luiaard die een ijzeren arbeidsethos uitdroeg. Een wereldburger in zijn eigen hoofd, die verlangde naar Londen of New York, maar dan moesten die steden wel in Gent liggen. Een zelfverklaarde natuurliehebber, mits het groen op loopafstand was. Een christen die het hedonisme de liefde verklaarde. Een man die zich al oud voelde toen hij nog jong was, en jong wilde zijn toen hij oud werd.

Luc De Vos was eigendom van Gent en bij uitbreiding van Vlaanderen. Dat was zo vanzelfsprekend geworden dat het eigenlijk niet meer opviel, wat ook gold voor het genie van zijn teksten en voor de omvang van zijn talent. Desalniettemin was hij, in de woorden van zijn eigen lievelingsschrijver, niet onopgemerkt gebleven.

Niemand in Vlaanderen had ooit teksten geschreven als Luc De Vos, niemand kon ze zo herkenbaar zingen. Hij was Vlaams

cultuurgoed geworden, zoals zijn liedjes met veel Vlamingen waren meegereisd door hun leven. Van het zomerkamp van de jeugdbeweging als tiener, via de festivals als twintiger, tot hun dorpsfeest als dertiger, en nog lang daarna.

Hij werd gekoesterd, en de mate waarin werd duidelijk toen op de zaterdag na zijn dood, ver voor de aanvang van de begrafenis om elf uur, niet alleen de vijftienhonderd stoelen van de Onze-Lieve-Vrouw Sint-Pieterskerk waren gevuld, maar om tien uur ook al een menigte van vijftienduizend mensen zich op het plein voor de kerk had verzameld. Die menigte luisterde stil naar liedjes van Gorki, en applaudisseerde toen de kist met Luc De Vos werd voorgereden, terwijl het nummer 'Beste Bill' klonk.

De dienst was sober. Geen parade van anekdotes en typeringen, maar een bijna klassieke katholieke dienst, naar de wens van Lucs vrouw Sandra. Die had, net als Luc zelf, altijd een voorkeur gehad voor een afscheidsceremonie met de nadruk op rituelen en de dood in het licht van de eeuwigheid, in plaats van op de persoonlijke herinneringen en het particuliere verdriet. Dat was niet voor nu en vooral niet voor hier, te midden van al deze mensen. Dat was voor thuis.

Bisschop Luc Van Looy sprak zoon Bruno, Sandra, de broers en zussen van Luc, zijn beste vrienden en de bandleden van Gorki toe. Hij noemde Luc oermenselijk. Wie Luc ontmoette, zei de bisschop, had daar telkens een goed gevoel bij. En hij memoreerde de essentie van Lucs christendom: de overtuiging dat de liefde sterker is dan de dood.

Vriend en collega-schrijver Christophe Vekeman richtte zich tot Luc, maar ook tot de mensen in de kerk en de menigte op het plein, en sprak waarschijnlijk voor een belangrijk deel ook namens hen. Wie behoefte had aan symboliek, en op een dag als

deze had nauwelijks iemand die behoefte níét, kreeg die aange-
reikt in de vorm van de zon die, na dagen grijs grijs, doorbrak
op precies het moment dat Vekeman het woord nam. Zijn ont-
roerende speech eindigde met een ode aan Lucs lach:

*Een van mijn lievelingsgeluiden op deze wereld was het geluid
van je lach – niemand kon zich zo aanstekelijk bescheuren als
jij. Je lachte vaak en graag, dwars tegen je aangeboren weemoed
in, en je lach klonk telkens weer alsof je ook zelf genoot van het
feit dat je lachte. Alsof je had gevochten voor je lach, en nu je
overwinning vierde. Je was niet van nature allerlichtvoetigst, je
bent niet euforisch ter wereld gekomen, maar je slaagde er dag in
dag uit in torenhoog boven jezelf uit te stijgen, en de enige mensen
voor wie je werkelijk minachting voelde, waren zij die klagen
en zuchten en zeuren om niets. Jij was opgewekt uit principe, je
noemde het “onze taak om gelukkig te zijn”, en geluk was wat je
zelf zonder te versagen, schijnbaar onvermoeibaar najoeg, en ge-
luk was wat je bracht in de levens van ons allemaal. Je was en zal
blijven een voorbeeld, een voorbeeld van hoe het moet en van hoe
het zou moeten, een schoolvoorbeeld van een – met hoofdletters,
en in de hoogste betekenis van het woord – Goed Mens. Iemand
met een hart dat groot genoeg was voor het voltallige mensdom
om in te wonen. Die de toekomst als een kans zag die geen mens
mocht laten liggen. Iemand die zonder voorbehoud het beste wil-
de maken, niet enkel van zijn eigen leven, maar van deze hele
wereld. Iemand die kwetsbaar en gekwetst was, maar er vooral
toch voor gezorgd heeft dat wij nu, vandaag, in eer en geweten
elkaar kunnen troosten door te zeggen: “Jongens, hij heeft toch een
enorme hoop lol getrap.” Je was schitterend, Luc, makker, baby,
je schitterde. Je was een fantastische liefhebber van je prachtige
vrouw Sandra en van Bruno, je zoon op wie je zo trots was, en*

je leven was voor mij en talloze, talloze mensen een groot en geweldig geschenk, dat wij zullen koesteren zolang wij koesteren kunnen. Ik ben het niet gewend – en ik wil er ook allesbehalve een gewoonte van maken – om in naam van een volledig volk te spreken, maar wij zijn behalve verdrietig ook blij, geloof me, en wij zijn gelukkig, en wij zijn dankbaar, voor je optredentjes en je liedjes en je columnpjes en boekjes, Vosje, voor je magistrale kunst, voor je vriendschap en je liefde, en in één woord: voor je leven. Het was perfect zoals het was. Het had langer moeten duren, maar het had niet beter gekund.

Alle aanwezigen in de kerk en op het plein kregen een prentje met daarop Lucs foto, een citaat uit het Gorki-nummer ‘We zijn zo jong’ en de tekst ‘12 JULI 1962 – 29 NOVEMBER 2014. ECHTGENOOT VAN SANDRA, PAPA VAN BRUNO, MUZIKANT, SCHRIJVER EN ZANGER VAN GORKI FROM BELGIUM’.

Zijn vrienden Jan Bekaert en Bruno Matthijs hadden de kist gekozen. Die was eenvoudig, net een wijnkistje. *After the Gold Rush* van Neil Young lag naast Luc in de kist.

Veel mensen bleven hangen op het plein en op andere plekken in de stad, waar ’s avonds bandjes en singer-songwriters liedjes van Gorki speelden. Dit volksfeest vormde de omslag van rouw naar het vieren van Lucs leven en werk, dat nog maandenlang zou duren, op vele manieren en plekken. Het plein Bij Sint-Jacobs kreeg een nieuwe naam: het Lieve-Kleine-Piranha-plein. De Gentse kunstenaar Bram De Smet schilderde op de muur van de oude betoncentrale een afbeelding van Luc, met daaronder de tekst ‘ALLEEN EL VOS BLIJFT BESTAAN’. Op meerdere muren in Gent dook een afbeelding van Luc op.

Gorki’s ‘Mia’, al eenentwintig jaar in *De Tijdloze* van Studio Brussel, waarvan drie jaar op één, kwam opnieuw op de eerste